

Dlouho váhal, zda se má vydat na cestu. Báť se. Stojí mu to za to? Co když hvězda lže? Dá se hvězdám vůbec věřit? Když nakonec svolal svých pár ovcí, přepadla ho úzkost, že nepřijde jako první. K čemu by jinak celá cesta byla?

Právě tehdy k němu dolehl hlas andělského sboru: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.“ Pro všechny ostatní byl jejich zpěv radostí a útěchou. Na pastýře však dopadl jako balvan. Proč zpívají o lidech dobré vůle, které má Bůh rád, a ne o *všech* lidech? Ta slova mohou mít jediný důvod: některé lidi má Bůh rád, a jiné ne. Pastýř určitě patřil k těm druhým. Nemohl být milován Bohem, protože byl vinen něčím, co vycházelo přímo z jeho podstaty.

Noc plná světla pokoje se pro něj stala nocí utrpení a zoufalství. Ovce ponechal u fíkovníku a sklonil se nad studnu. Na vodní hladině se třpytily nebeské hvězdy, ale jemu připadaly jako lesklé hadí oči. Zvedl nohu a chystal se vylézt na okraj studny, ale do nohy ho bolestivě píchl trn. Byl to trn bodláku, zašlapaného do prachu kolem studny. Zbýl mu jediný trn, a právě o něj se pastýř musel píchnout! „Neřáde!“ zasyčel pastýř do ticha. Ticho bylo tak hluboké, že se pastýři zdálo, jako by ho nadávka udeřila do tváře.

Bodlák promluvil: „Co jsi za člověka, že nadáváš bodláku za jediný dar, který má?“ Pastýř netušil, že bodláky umějí mluvit. „Ty říkáš dar tomu zatracenému ostnu?“ „Jiný nemám,“ odpověděl bodlák. „Jako já každý den děkuji Bohu za jediný dar, který mi dal, měl bys mu děkovat taky. Nejsi přece tak jiný než já.“ Muž se odmlčel. Ticho se plnilo novým citem, který do té doby nepoznal.

Prameny, odkazy

Daniel J. Harrington – Evangelium podle Matouše – Sacra pagina;
Silvano Fausti – Nad evangeliem podle Matouše

Hodně se podobal pláči, který se mu nezadržitelně dral z nitra. Bodlák měl pravdu. Bůh miluje své tvory pro to, jací jsou, takže „lidé, které Bůh miluje,“ jsou všichni, kdo se od něj nechají milovat takoví, jací jsou. Ať se ti lidé podobají palmě, obilí nebo bodláku.

„Naopak,“ pokračoval po chvíli bodlák, „Bůh miluje zvláště něžné lidi, kteří jsou jako bodlák, protože když je tak stvořil, musel mít dobrý důvod.“ „Jaký?“ divil se pastýř, kterému se celý dosavadní život převracel vzhůru nohama. „Možná jen jeden, jako je tomu s mým ostnem: aby lidi pocítili bolest. Nebo, jako je to v tvém případě, abys je mohl bodat úzkostí a ostny své povahy.“ „Co je na tom pěkného?“ namítl rozmrzele pastýř. „Zachránil jsem ti život. To ti nepřipadá dost velký úkol? Jde o to, že se nechceš nechat milovat takový, jaký jsi, se všemi ostny, jedem a kdovičím ještě. Chtěl bys být milován za to, jaký nejsi. V tom spočívá tvá pýcha, která tě odděluje od světa i lidí. Pýcha ucpává přítok Boží lásky a nedovolí, aby ses do ní mohl ponořit.“ Muž se zamyslel. Všechno to bylo tak snadné, i tak těžké zároveň. Pochopit to bylo jednoduché, ale přijmout nikoli. Teprve když – stále ještě se zmatkem a nejistotou v srdci – poklekl vedle jesliček a ucítil Ježíškovu ruku ve vlasech, mu to došlo.

Na jeho hlavě, ježaté bodláčímí myšlenkami, držel Ježíšek ruku celou noc, aby muži i celému vesmíru sdělil, že se stal člověkem hlavně a především pro lidi, kteří jsou jako bodlák. Věděl, že ho jejich trny přivedou na kříž. Ale nemohl se vzdát svých nejvíce problémových dětí, těch nejsobečtějších a nejnevědčejších. Co za lásku by to jinak bylo?

Piero Gribaudi – Příběhy vánoční noci

biblický program brněnské diecéze 2010 - 2013

www.vezmiacti.cz

Slavnost Zjevení Páně

6. ledna 2013

¹Když se Ježíš narodil v Betlémě v Judsku za času krále Heroda, přišli do Jeruzaléma mudrci od východu ²a ptali se: „Kde je ten narozený židovský král? Uviděli jsme jeho hvězdu na východě, a proto jsme se mu přišli poklonit.“ ³Když to uslyšel král Herodes, ulekl se a s ním celý Jeruzalém. ⁴Svolal všechny velekněze a učitele Zákona z lidu a vyptával se jich, kde se má Mesiáš narodit. ⁵Řekli mu: „V Betlémě v Judsku, neboť tak je psáno u proroka: ⁶„A ty, Betléme v judské zemi, nejsi vůbec nejmenší mezi judskými předními městy, protože z tebe vyjde vládce, který bude panovat mému izraelskému lidu.““ ⁷Tehdy si Herodes tajně zavolal mudrce a zevrubně se jich vyptal na dobu, kdy se ta hvězda objevila, poslal je do Betléma a řekl: ⁸„Jděte a důkladně se na to dítě vyptejte. Až ho najdete, oznamte mi to, abych se mu i já přišel poklonit.“ ⁹Když krále vyslechli, vydali se na cestu. A hle – hvězda, kterou viděli na východě, šla před nimi, až se zastavila nad místem, kde bylo dítě. ¹⁰Jakmile uviděli hvězdu, zaradovali se nevýslovnou radostí. ¹¹Vstoupili do domu a spatřili dítě s jeho matkou Marií, padli na zem a klaněli se mu. Otevřeli své pokladnice a obětovali mu dary: zlato, kadidlo a myrru. ¹²Ve snu dostali pokyn, aby se k Herodovi už nevraceli, proto se vrátili do své země jinou cestou. *Mt 2,1-12*

Úvod k meditaci

K mudrcům nemluvil žádný anděl jako třeba k Zachariášovi. Mudrce osvítilo světlo, které osvětluje každého člověka. Byli to muži vědy, kteří toužili poznat pravdu o tomto světě a o člověku. Znamením pro ně byla hvězda, kterou viděli. Proto se vydali na dalekou cestu, hledali a našli Pána, skrytého Krále.

Epifanie – Zjevení Páně se stalo také kvůli nám. Slyšíme totiž slova radostné zvěsti. Král světů, věrný Služebník se ve znameních setkává také s námi. A my ho potkáváme také v lidech, kteří nás milují, nebo těch, kteří jsou v nouzi, abychom je také my milovali.

Výklad biblického textu

Kontext: Příběh Heroda a mudrců staví proti sobě postoj dvou odlišných skupin Ježíšových současníků: nevěřícího krále s jeho jeruzalémským dvorem a upřímných hledačů pravdy, kteří přišli zdaleka. Zpráva o putování mudrců, kteří pátrají po právě narozeném králi Židů, jež se objevuje pouze v Matoušově evangeliu, je jedním z nejpůsobivějších evangelijních vyprávění.

v. 41: *mudrci od východu* – Mudrci (řecky *magoi*) byli učení mužové znalí pohybu nebeských těles a astronomických úkazů; patřili k zástupcům tehdejší vědy. Přišli zřejmě z Babylonie, tj. z tehdejší Parthské říše. To, že byli králové, je až pozdější legenda. Že byli tři, se usuzuje podle

Týden
s Božím
slovem

1. čtení:

Iz 60,1-6

2. čtení:

Ef 3,2-3a.5-6

Evangelium:

Lk 2,41-52

Srovnání:

¹Lk 2,4; 1,5

1 Král 5,10

²Nm 24,17

Jer 23,5

⁵Jan 7,42

⁶Mich 5,1

2 Sam 5,2

¹⁰Lk 2,10

¹¹Žl 72,10-11.15

Iz 60,6

počtu darů, které přinesli. I jejich jména Kašpar, Melichar, Baltasar jsou zřejmě legendou, protože se poprvé objevují až v 8. století. Mudrci jsou první zástupci pohanů, kteří přišli ke Kristu.

v. 2: *hvězdu na východě* – Mnozí astronomové se snaží tuto hvězdu spojit s nějakým nebeským úkazem z té doby; mluví se o tom, že to byla Halleyova kometa, i když Písmo jasně říká, že to byla hvězda. Jinde se uvádí konjunkce Jupitera a Saturna v roce 7 před Kristem. Tato hvězda je záračný zjev určený patrně jen pro tyto mágy, neboť toužili po poznání, po pravdě. Hledali ji a našli Mesiáše.

v. 3: Herodes Veliký (37–4 př. Kr.) nebyl Žid, ale Idumejec, tzn. cizí vládce na trůně v Izraeli. Jako judského krále ho dosadil římský senát už v r. 40 př. Kr. – viz Lk 1,5. Byl to velký intrikán a krutý člověk. Protože Herodes nepocházel z rodu Davidova, nehledali mudrci novorozeného krále na jeho dvoře.

ulekl se – Báł se totiž o svůj trůn. Kvůli obavám o trůn nechal popravít svou nejmilejší manželku a tři syny. Před Herodem měla obavy také egyptská královna Kleopatra, považovala ho za nebezpečného intrikána.

s ním celý Jeruzalém – Obyvatelé Jeruzaléma se ulekli, protože se báli, že zase nastane vraždění.

v. 4: *velekněze* – Říkalo se tak i bývalým velekněžím a členům jejich rodin, členům vynikající kněžské rodiny a možná i hlavám 24 kněžských tříd.

učitele zákona – Vykládali Písmo a aplikovali ho na jednotlivé případy. Patřili převážně ke straně farizeů.

v. 6: Nový vládce bude panovat, doslova bude pást izraelský národ (podobně jako ve Sk 20,28).

v. 9-11: Dary, které mudrci přinesli, jsou dary symbolické: zlato – dar králů, kadidlo – symbol modliteb stoupajících k Bohu, myrha – hojivá mast, snad symbol toho, že tento Vládce přišel zahojit rány lidstva.

K tématu

Štědrovečerní zjevení

Den „Tří králů“ – dodávám: i pastýřů, tedy i lidu – je zván dnem *epifanie*, dnem zjevení, *revelace*. Latinský výraz *revelatio* skrývá v kmeni slovo *velum* = rouška. Revelace je tudíž vlastně poodhalení roušky; v naší vánoční souvislosti: Bůh se vtělil do dítěte, vzal na sebe viditelnou podobu a působil jako člověk mezi lidmi až po potupnou smrt a potom až po slavné vzkříšení. I dříve se dle Starého zákona skrytý Bůh nějak projevoval, a to nejen ve svém přírodním díle, a nejen ústy proroků, nýbrž i jaksí přímo. Tak na příklad k Mojžíšovi promlouval z hořícího keře. Nebo mu sdělil na hoře Sinaj Desatero. Tentokrát v Betléme se však zjevuje v těle, což je jedinečnou a historicky neopakovatelnou záležitostí, na níž velice mnoho záleží. Toto poodhalení roušky, skrývajících výsostné tajemství, však neznamená, že vše je již odkryto. Co si velmi podstatného bylo zjeveno, totiž právě ona Boží podstata, spočívající v sebevydávající lásce. Bůh Starého i Nového zákona není božstvem, které sídlí někde v nedostupném a neotřesitelném hradu či na nějaké hoře, třeba na Olympu, a které má vlastní, božské zájmy, do nichž se lidé někdy vhodně, jindy nevhodně zamíchají, takže potom bohové mohou při svém soupeření eventuálně použít lidí ke svým účelům. Bůh Starého a Nového zákona je Bohem „žárlivým“ – nikoli ze své sebestřednosti, nýbrž z láskyplného vztahu k stvořenému

světu a k člověku. Z této své „srdečné“ hloubky se nechá slyšet a se zjevuje. Ne tedy, aby „si“ zařídil záležitosti ve svém „hradu“, ve své „říši“, nýbrž z velké starosti o ty, kterým jakožto svému obrazu propůjčil svobodnou vůli.

Takže ono odkrývání tajemství, ona revelace neznamená, že rouška spadla úplně, že Bůh je zcela zjeven a že je tedy vlastně nyní snadno pochopitelný, dosažitelný a uchopitelný. Zůstává Tajemstvím. Nelze s ním manipulovat. Zůstává stále ve svém dalším působení tajemstvím, skýtajícím se nám novým odkrýváním, dalším zjevováním.

Štědrovečerní tajemství nekončí rozbalením dárků. Dárky poukazují k dárci a k jeho čistému srdci. A dárcův čistý úmysl, pokud tedy je skutečně čistý, poukazuje k onomu tajemně přítomnému dárci Ježíši – Božímu Synu, a ten k oné podstatě *epifanického*, *zjevujícího* pohybu, k té božskosti Boha Zákona, k vydávání se za dobré osudy všech lidí dobré vůle a i za ty hřešící. Andělé, to jest dobří poslové, když pastýře poučili, že mají spěchat do města Davidova, do Betléma, takto chválili Boha: *Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi, Bůh v nich má zalíbení. Což zajisté neznamená, že Bůh si v nich egocentricky libuje, nýbrž že se k nim vztahuje s láskou, se starostí a velkým přispěním, velkým darem.*

Po Štědrém dnu, při němž oslavujeme narození Ježíška, přichází den Tří králů, šestý leden, kdy máme oslavit zjevení tohoto tajemného příchodu Vykupitele veřejnosti, oslavit toto vydání se dobrého Boha za spásu světa. Králové (mudrcové z východu) se vydali – přirozeně že nesrovnatelně méně než Spasitel, nicméně též: vydali se na cestu, došli k cíli, který jim polozahaleně naznačoval hvězdný úkaz, poklonili se, odevzdali dary a vrátili se domů. I my všichni se ze sváteční pohody a sváteční poklony původnímu smyslu vánoční oslavy vrátíme do všedních dnů. Kéž onen vstřícný smysl zůstane vtělen do našeho dalšího počínání – kéž v něm setrvá alespoň zčásti.

Jen odtud je možno očekávat pokoj mezi lidmi – totiž v následování partnerského vztahu mezi lidmi světového společenství a mezi bytostmi stvořeného veškerenstva. Vše je jen tehdy spolupartnerem při pobytu v tomto ohromném domově, jestliže vystupuje ve vstřícný, *epifanický*, *revelační* pohyb, bytostný projev, jestliže vykonává ten laskavý vztah k ostatním a spolu s ostatními. Štědrovečerní zjevení Boha ve štědrém odevzdávání je skrze dary a radost společenství a pokoj to, co má být zjeveno především: základ světa jako svitu, jako vzcházení dobrého, jako pravá služba pravé věci, jako ty šťastné a veselé Vánoce.

Radim Palouš, Jaroslava Šerých – Adventní a postní zamyšlení

Bodlák

Pastýři, kteří spatřili nebeské znamení, se radostně rozběhli k Betlému. Všichni až na jednoho. Každé znamení, které do té doby uviděl, mu přineslo jen trápení. Byl by nejradši, kdyby se v životě vůbec nic nedělo, jen aby se na něj ustavičně nevalily další zkoušky a protivenství.

Světlo komety bylo tak jasné, že proniklo až k jeho srdci. Jenže pastýřovo srdce jako by se

neumělo radovat a užívat si pokoje. Nevěděl, proč cítí jen hořkost a strach, které přicházely z temnoty a svíraly ho svými spáry. Rozum jeho bázlivé srdce posiloval i omezoval. Posiloval ho, když chladlo strachem, ale omezoval ho, když se rozpálilo. Pastýř se svářil se svým nitrem, pochyboval o všem a o sobě především a také lhal se zavržením hodnou samozřejmostí, aniž by to vlastně měl v úmyslu.